

Summary

Barchuk I.V. The specificity of the sources of canon law of the Eastern Christian Church. - Article.

This paper focuses on the definition and the characteristics of the sources of canon law in Orthodoxy. The norms of secular law are separated, object and subject of analysis are selected, types of sources are reasonably certain.

Keywords: canon law, the sources of canon law, Eastern Christian Church.

УДК 340.131.6

О.Б. Ганьба

ад'юнкт Національної академії
державної прикордонної служби
України ім. Б. Хмельницького,
підполковник

ОСОБЛИВОСТІ ОБ'ЄКТА ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЮВАНИХ СУБ'ЄКТАМИ ОХОРОНИ ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ УКРАЇНИ

В умовах перехідної держави з її проблемами та негараздами (криза в економіці, фінансова скрута, корупція, недосконалість законодавства тощо) особа втрачає впевненість у належній соціальній захищеності, тому і пересічна особа, і державні службовці (особливо нижчих ланок) прагнуть знайти раціональні шляхи вирішення власних проблем як законними, так і протиправними способами, що однаковою мірою стосується і суб'єктів охорони державного кордону України [1, с.8].

На сьогодні залишається малодослідженою протиправна поведінка працівників окремих правоохоронних органів нашої держави, до яких відноситься і Держприкордонслужба України.

Підвищена суспільна небезпека правопорушень суб'єктів правоохоронної діяльності у сфері охорони державного кордону полягає в тому, що вони здійснюються особами, які за своїм статусом і повноваженнями зобов'язані забезпечувати законність і правопорядок, попереджувати, прискіпати і викривати правопорушення інших осіб, однак

попри все, використовуючи своє службове становище, самі вчиняють правопорушення.

Саме викладеними положеннями зумовлюється актуальність цього дослідження.

Правильне визначення об'єкта правопорушень, що вчиняються у сфері охорони державного кордону, є важливою не тільки теоретичною, а й практичною проблемою, оскільки науково точне встановлення об'єкта правопорушення дає змогу об'єктивно виокремити сутність та обсяги суспільної небезпеки (суспільної шкідливості) діяння, правильно його кваліфікувати, визначитися з мірою і видом юридичної відповідальності правопорушника, а згодом – превентивного впливу на його свідомість і поведінку в майбутньому. Науково аргументоване визначення об'єкта правопорушення суб'єктів охорони державного кордону, окрім зазначеного, також дасть змогу чітко відмежувати таке правопорушення від інших однотипних деліктів, глибше пізнати специфіку інших елементів складу правопорушення, статику і динаміку їх прояву у такому важливому секторі державного життя, як охорона та захист державного кордону нашої держави. На важливість значення об'єкта правопорушення вказує і той факт, що розподіл злочинів по розділах Особливої частини КК України та в кримінальних кодексах інших держав пострадянського простору здійснюється також за родовим об'єктом злочину. За таким же принципом побудована і Особлива частина КУпАП та аналогічних кодексів інших країн.

До сьогодні не існує одностайної позиції щодо визначення об'єкта правопорушення ні у загальній теорії держави і права, ні у науці кримінального, адміністративного права чи інших галузях права. Більшість науковців в якості об'єкта правопорушень в першу чергу називають охоронювані правом суспільні відносини, а уже у другу чергу – інші цінності, насамперед блага і громадський порядок тощо. Так, С.М. Олейников вважає, що об'єкт правопорушення – це ті суспільні відносини та цінності (певні блага), що охороняються правом, на які спрямовано посягання суб'єктів правопорушення. При цьому серед благ він називає власність, духовні цінності, громадський порядок тощо [2, с.363]

Схожі, комбіновані визначення об'єкта правопорушення подають і

інші автори [3, с. 123; 4, с.191; 5, с.489-490]

Точку зору щодо визнання елементом об'єкта правопорушення суспільних відносин також підтримують окремі вчені [6, с. 104; 7, с. 25]

Проте далеко не всі науковці погоджуються з ототожненням об'єкта правопорушення із суспільними відносинами. Адже суспільні відносини – це не що інше, як стосунки між людьми з приводу чогось, якихось цінностей. Не буде цінностей – не буде і стосунків, відносин. Зникне першопричина їх виникнення та існування (цінності), тоді і відносини з їх приводу вичерпають себе і зникнуть самі собою. А поки є такі цінності, існуватимуть і суспільні відносини з приводу них. Тому важко не погодитися із В. Глістіним, який стверджував, що самі суспільні відносини як певна сукупність соціальних зв'язків фактично не вразливі для злочинного впливу, оскільки не відомі випадки розриву якоїсь групи суспільних відносин шляхом злочинного посягання [8, с. 30]

Цю ж думку проводить і В.К. Матвійчук, який наголошує, що будь-які відносини виникають внаслідок потреб та інтересів, вони і є тією рушійною силою, що стимулює наявність тих чи інших суспільних відносин, в яких реалізуються інтереси та потреби [9, с. 92]

О. Костенко та А. Ландіна-Виговська також наголошують, що правопорушення не може пошкодити суспільні відносини: вони продовжують існувати і після правопорушення, а шкода завдається саме порядку існування цих відносин, який закріплюється у відповідних нормативно-правових актах.

Як далі логічно пропонують цитовані автори, розгорнуте поняття об'єкта злочину потрібно виводити із тих цінностей, які охороняються законом і які перераховані в нормах чинного законодавства [10, с. 103]

Саме із зазначеної причини все більша кількість вчених намагається подавати комбіноване визначення об'єкту правопорушення, «додаючи» до суспільних відносин як первинного елемента такого об'єкта ще й певні цінності: здоров'я, власність, безпеку, громадський (суспільний) порядок або блага, про що свідчать щойно подані визначення об'єкта правопорушення.

Характеризуючи специфічні ознаки правопорушення відповідних суб'єктів правоохоронної діяльності, ми наголошували, що родовим

об'єктом таких деліктів є військовий правопорядок, завдяки якому забезпечується охорона певних цінностей у сфері охорони і захисту державного кордону нашої держави. Таку позицію у свій час підтримував І.О. Ребане, який також вважає, що будь-який протиправний вчинок, скоєний винною особою, є посяганням на правопорядок [11, с. 76]

Військовий правопорядок є складовою загального правопорядку, який має місце у військовій та деяких інших правоохоронних сферах функціонування окремих мілітаризованих структур держави (Держприкордонслужба, СБУ, МВС, пенітенціарна служба, внутрішні війська тощо).

Військовий правопорядок, наприклад, у сфері охорони державного кордону в силу специфічності завдань і функцій, що стоять перед прикордонним та іншими правоохоронними відомствами, формується на основі специфічних правових норм і має специфічні особливості [12, с.56] Він охоплює низку чинників (підсистем) до якого, окрім військового порядку сфери охорони державного кордону України, відноситься військовий порядок сфери діяльності внутрішніх військ, військовий порядок СБУ, МВС, військовий порядок органів військової служби правопорядку, військовий порядок пенітенціарної системи та інших сфер діяльності мілітаризованих правоохоронних структур України.

Тому, логічно, що суб'єкти у сфері охорони та захисту державного кордону, вчинюючи правопорушення, посягають на систему певних цінностей, порушуючи порядок і процедуру володіння, використання, розпорядження такими цінностями, що встановлюються чинним законодавством, норми якого регламентують діяльність відповідної правоохоронної сфери.

Узагальнюючи викладене, можна констатувати, що родовий об'єкт правопорушення суб'єктів правоохоронної діяльності в обов'язки яких входить охорона і захист державного кордону, доцільно визначати із системи завдань і функцій, що поставлені народом України в особі держави перед органами охорони правопорядку, співробітниками яких є зазначені суб'єкти. Такі завдання і функції охоплюють систему цінностей, завдяки яким виникають і функціонують різноманітні суспільні відносини у сфері правоохоронної діяльності. Наприклад, у

сфері Держприкордонслужби згідно зі ст. 2 Закону України «Про державну прикордонну службу України» до таких цінностей відносяться: недоторканість державного кордону, суверенні права України в її виключній (морській) економічній зоні, режим державного кордону, прикордонний режим, боротьба з організованою злочинністю, протидія незаконній міграції тощо [13].

З приводу названих цінностей виникають і функціонують різноманітні суспільні відносини, які будучи надзвичайно динамічними постійно трансформуються у правовий військовий порядок зі своїми особливостями, надбаннями, традиціями тощо, накопиченими протягом всього існування української держави.

Адже правовий порядок є галуззю суцього, тобто втіленим в життя правом, правовою законністю в дії. Реалізована правова законність, результат принципу методу діяльності, режиму правових дій і відносин; фактична упорядкованість суспільних відносин, що виступає як найважливіша основа підтримання законності в діяльності правоохоронних суб'єктів [14, с. 512] Підсумовуючи викладене, можна узагальнити наступні висновки:

1. Родовим об'єктом правопорушень суб'єктів правоохоронної діяльності, задіяних в охороні і захисті державного кордону України, є система цінностей легітимно визнаних чинним законодавством, яке регламентує їх діяльність, і з приводу яких виникають і функціонують різноманітні суспільні відносини, що складаються у відповідний правопорядок і на які посягає правопорушник.

2. Що ж стосується безпосереднього об'єкта такого правопорушення, то ним виступатиме конкретна цінність та відносини, що виникають і функціонують з приводу неї, які у сукупності являють собою частину (елемент) військового порядку, на який посягає правопорушник.

3. І, на завершення, загальним об'єктом правопорушень (протиправної поведінки) досліджуваних нами суб'єктів, на нашу думку, виступатиме уся сфера охорони та захисту державного кордону та система правовідносин, які формуються та реалізуються у її надрах з приводу цілої системи цінностей.

Література

1. Тимошенко В.І. Особистісна сторона протиправної поведінки / В.І. Тимошенко // Держава і право: зб. наук. праць. Юридичні і політичні науки. – К., 2011. – Вип. 54. – 720 с.
2. Загальна теорія держави і права. Підручник для студ. юрид. Вищ. Навч. Закл. За ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина. – Х. Право, 2011. – 584 с.
3. Лук'янов Д. В., Погребняк С. П., Христова Г. О. Теорія держави і права : посіб. для підготовки до держ. іспитів / за заг. ред. О. В. Петришина. – Х. : Право, 2012. – 192 с
4. Актуальні проблеми теорії держави і права : Навч. пос. [Є. В. Білозьоров, Є. О. Гіда, А. М. Завальний та ін.] за заг. ред. Є. О. Гіди. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2010. – 260с.
5. Теорія держави і права. Академічний курс : підручник / за ред. О. В. Зайчука, Н. М. Оніщенко. – К. : Юрінком Інтер, 2006. – 688 с.
6. Таций В. Я. Объект и предмет преступления в советском уголовном праве. – Х. : Вища школа, 1988. – 182 с.
7. Загородников Н. И. Объект преступления и проблемы совершенствования уголовного законодательства / Актуальные проблемы уголовного права. – М.; ИГПАН. 1988. – с. 23-31.]
8. Глистин В. К. Проблемы уголовно-правовой охраны общественных отношений (объект и квалификация преступлений). – Л. : Изд-во Ленинградского университета. 1979. – 127 с.
9. Матвійчук В. К. Загальнотеоретичні підходи до з'ясування об'єкта злочину / В. К. Матвійчук // Юридична наука. – 2012. - № 8. – с.89-99.
10. О. Костенко, А. Ландіна-Виговська. Поняття об'єкта злочину: дискусію варто продовжити. / Костенко О., Ландіна-Виговська А. // Право України. – 2008. - №4. – с.101-105.
11. Ребане И. Убеждение и принуждение в деле борьбы с посягательствами на советский правопорядок / Труды по правоведению. – Тарту, 1966 – Вып. № 182.
12. Мота А. Ф. Адміністративна відповідальність військовослужбовців за законодавством України / А. Ф. Мота // Монографія. – Хмельницький: Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Богдана Хмельницького. Хмельницький. – 2005. – 151 с.
13. Закон України «Про державну прикордонну службу України» від 3.04. 2003 р.// Відомості Верховної Ради України – 2003. – №27. – ст. 208.
14. Скакун О. Ф. Теорія права і держави: Підручник. – 3-тє видання / О. Ф. Скакун. – К. : Алерта, 2012. – 524 с.

Анотація

Ганьба О.Б. Особливості об'єкта правопорушень, вчинюваних суб'єктами охорони державного кордону України. – Стаття.

Стаття присвячена аналізу змісту та особливостей об'єкта правопорушень, що вчиняються спеціальними суб'єктами у сфері охорони та захисту державного кордону України.

Ключові слова: правопорушення, об'єкт правопорушення, суб'єкти охорони державного кордону, військовий правопорядок.

Аннотація

Ганьба О. Б. Особенности объекта правонарушений, совершаемых субъектами охраны государственной границы Украины. – Статья.

Статья посвящается анализу содержания и особенностей объекта правонарушений, которые совершаются специальными субъектами в сфере охраны государственной границы Украины.

Ключевые слова: правонарушение, объект правонарушения, субъекты охраны государственной границы, воинский правопорядок.

Annotation

Ganba O. B. Peculiarities of the offence's object, committed by the subjects of the state borders protection. – Article.

The article is determined to analyze the contents and peculiarities of the object of offenses committed by special subjects in the sphere of security and defense of the state borders of Ukraine.

Key words: offense, object of offense, subjects of security and defense of the state borders, military monocarcy.

УДК 342.7

Л.Н.Кисляк

старший викладач кафедри

гуманітарних

та соціально-економічних дисциплін

Івано-Франківського факультету

Національного університету

«Одеська юридична академія»

ДЕРЖАВНИЦЬКІ ІДЕЇ У ТВОРЧОСТІ ТАРАСА ГРИГОРОВИЧА ШЕВЧЕНКА

Тарас Григорович Шевченко сягнув вершин української і вселюдської культури як геніальний поет, мислитель, художник-академік, ввійшов у свідомість суспільства свого часу і наступних епох як людина,